

S. 2015-16

Roll No.

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 44

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

MPSS SE 16 (803)

वास्तु-योग-सङ्गणकशिक्षा

तृतीय प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

प्रश्नपत्रेऽस्मिन् त्रयः खण्डाः सन्ति। सर्वेषां खण्डानां प्रश्नाः यथानिर्देशं समाधेयाः।

क-खण्डः (वास्तु)

खण्डेऽस्मिन् त्रयाणां भागानां प्रश्नाः यथानिर्देशं समाधेयाः।

'अ' भागः — केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

5×1=5

1. मासूर औन्नत्यज्ञानं केन क्रियते ?
2. मनुजसदने अर्धाधिकानुपातः हितकारी न वा ?
3. दिक्कोणालय भेद कारकाः कति अन्तरालाः भवन्ति ?
4. पोतिकाविन्यासः कुत्र क्रियते ?
5. ऋजुमञ्चाः के ?
6. विष्कम्भे वंशः कुत्र स्थाप्यते ?
7. ईशानकोणे कः योनिः भवेत् ?

'आ' भागः — केचन चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः।

4×5=20

1. उपपीठस्य स्वरूपं प्रतिपादयत।

2. द्विशालभवनं कीदृशं ? वर्णयत।
3. अल्पमन्दिरविधिः सविस्तरं प्रतिपादयत।
4. चतुश्शालाप्रकारं विशदयत।
5. तुलाविन्यासं स्पष्टयत।
6. कूटप्रमाणं वर्णयत।

‘इ’ भागः — कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।

1×10=10

1. अभीष्टविस्ताराधारे शालामानं कीदृशं भवेत् ? सविस्तरं प्रतिपादयत।

अथवा

2. गृहे मल्लीकुट्टिस्थानस्य परिमाणादिं विवेचयत।

ख-खण्डः (योगः)

खण्डेऽस्मिन् त्रयाणां भागानां प्रश्नाः यथानिर्देशं समाधेयाः।

‘अ’ भागः — केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

5×1=5

1. कस्यचिदेकस्य क्रियायोगस्य नाम लिखत।
2. यमाः कति भवन्ति ?
3. सुखानुशयी कः ?
4. क्लेशमूलः कः ?
5. साधनपादे कति सूत्राणि सन्ति ?
6. आसनस्य का परिभाषा ?
7. “वितर्कबाधने।” सूत्रं पूर्णं लिखत।

‘आ’ भागः — केचन चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः।

4×5=20

1. यमाः के ? तेषां परिचयो देयः।
2. ‘ततः परमा वश्यतेन्द्रियाणाम्’ अस्य सूत्रस्य विवेचनं कुरुत।
3. ‘अस्मिता’ इत्यस्य व्याख्या कार्या।
4. ‘हेयं दुःखमनागतम्’ इत्यस्य सूत्रस्य विवेचनं कुरुत।
5. योगदर्शनानुसारं स्वाध्यायं प्रतिपादयत।
6. योगसूत्रकारस्य पतञ्जलेः परिचयं लिखत।

‘इ’ भागः — कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।

1×10=10

1. “यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाधयोऽष्टावङ्गानि।” अस्य सूत्रस्य सविस्तरं व्याख्या कार्या।

अथवा

2. पाठ्यक्रमात् केषाञ्चन पञ्चासनानां स्थितिविवरणं लिखत।

ग-खण्डः (सङ्गणकशिक्षा)

खण्डेऽस्मिन् त्रयाणां भागानां प्रश्नाः यथानिर्देशं समाधेयाः।

‘अ’ भागः — केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

5×1=5

1. संगणकस्य जनकः कः ?
2. कस्यचिदेकस्य यन्त्रांशस्य नाम लिखत।
3. कस्यचिदेकस्य तन्त्रांशस्य नाम लिखत।
4. एकस्याः संगणकभाषायाः नाम लिखत।
5. वै-पत्रम् (E-mail) इत्यस्य पूर्णं नाम किम् ?

6. WWW इत्यस्य पूर्ण नाम लिखत।

7. माइक्रोसॉफ्ट शब्दः (M.S. Word) इत्यस्य एकम् उपयोगं लिखत।

'आ' भागः — केचन त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

3×5=15

1. शिक्षाक्षेत्रे संगणकस्य पञ्चोपयोगाः लेखनीयाः।

2. सञ्चालनप्रणाली (Operating System) इत्यस्य तन्त्रांशस्य परिचयः देयः।

3. अन्वेषणं (Browsing) कथं क्रियते ? सविस्तरं प्रतिपादयत।

4. संगणककार्यक्रमभाषायाः (Computer Programming Language) प्रकारान् विवेचयत।

5. वै-पत्रम् (E-mail) इत्यस्य निर्माणं कथं क्रियते ?

'इ' भागः — कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।

1×10=10

1. संस्कृतक्षेत्रे संगणकस्य उपादेयतां सोदाहरणं सविस्तरञ्च प्रतिपादयत।

अथवा

2. ऊर्जाबिन्दु प्रस्तुतीकरणं (ppt) कथं शिक्षणमुपकरोति ? इति विवेचयत।